

Kam zmizelo 1,5 bln. dolarů?

- CZ24 News | 14. ledna 2020

USA: Dolarová hotovost obsadila nemalou část ruského peněžního trhu. Ale stodolarové bankovky se přece mohou změnit v makulaturu.

V prosinci se v amerických masmédiích objevila zajímavá zpráva s odvoláním na výzkum banky Goldman Sax: Od začátku podzimu roku 2019 hlavní centrální banky světa každý měsíc vrhají do oběhu sumu peněz ekvivalentní 100 mld. dolarů. Současně ale z oběhu mizí hotovost a zlato ve stejném ekvivalentu.

The Wall Street Journal napsal, že „centrální banky nevědí, kam se ty peníze poděly“.

Jak bylo zmizení 1,5 bilionu dolarů v hotovosti vysvětleno?

Ministr financí USA Steven Mnuchin 23. prosince přiznal, že stodolarové bankovky o objemu 1,5 bilionu dolarů se ocitly mimo kontrolu FED a státní kasy. Tato obrovská peněžní suma, poznamenal ministr, „přistála v bankovních sejfech po celém světě“.

Připomínám, že peníze vykonávají několik funkcí. Především jsou mírou hodnoty. Krom toho jsou prostředkem směny, plateb a úspor. Říká se, že peníze jsou krví ekonomiky. Čím rychleji oběh probíhá, tím rychleji se rozvíjí hospodářství. Cirkulace „krve“ – to je využití peněz jako prostředku směny (koupě-prodeje) a plateb (placení daní, obsluha úvěrových operací, atd.). Pokud jde o funkci peněz jako akumulace majetku, tak ta naopak brzdí „krevní oběh“. Diskuse o osudu stodolarových bankovek za půldruhého bilionu ukazuje, že hotové peníze ve velkých nominálech přestávají plnit funkci směny a plateb a stávají se prostředkem akumulace. A přistávají v sejfech centrálních, komerčních bank, v bankovních schránkách anebo „v matracích“...

Uvedu pár čísel:

- Za poslední desetiletí rostla masa peněžní hotovosti vytvářená americkou centrální bankou jako sněhová koule:
- V březnu 1961 představovala pouhých 48,4 miliard dolarů
- Začátkem podzimu 2014 dosáhla 4075 miliard
- Koncem listopadu 2019 dosáhla peněžní masa hotovosti vydané FED 3315 miliard
- Měsíc předtím představovala 3252,8 miliard dolarů.

Jak vidíme, za měsíc tiskárna FED USA vytiskla papírovou produkci za 62,8 miliard dolarů. Podle ukazatele množství peněžních znaků tradičně první místo zaujímaly jednodolarové bankovky. Před třemi lety se podle tohoto ukazatele na první místo dostaly stodolarovky. Ke konci roku 2018 byla produkce následující (množství bankovek v mld. USD):

- 100 usd = 13,5;
- 1 usd = 12,5;
- 20 usd = 9,5;
- 10 usd = 3,4;
- 5 usd = 2,0.

Dolarové a dvacetidolarové bankovky se poměrně intenzivně používají jako prostředek platby a směny. A, přirozeně, po jistém počtu oběhů v hospodářství se opotřebují a vrátí se tam, kde se narodily, tedy do americké centrální banky, a tam jsou spáleny.

Ale stodolarové bankovky se jako oběživo používají zřídka. A do svého „rodiště“ se nevracejí. US Fed tiskne takových bankovek stále více, ale skoro všechny končí v sejfech a v „matracích“. Za hranice USA odchází kolem 80 % všech hotových dolarů, převážně o nominálu 100 dolarů.

Zvýšená poptávka po stodolarových bankovkách ve světě vznikla v souvislosti s tím, že Evropská centrální banka 27. dubna 2019 přerušila tisk bankovek o nominálu 500 euro. Ty byly druhým nejvýznamnějším finančním nástrojem stahování hotovosti po bankovkách stodolarových. Začal proces přesunu úspor/rezerv z eurových pětistovek do amerických stodolarovek.

Růst poptávky po stodolarovce poněkud oslabuje poptávka po zlatě. Konzervativní investoři dávají přednost žlutému kovu – z řady důvodů.

1. V Americe už po tři desetiletí pokračuje diskuse o smyslu tisku stodolarových bankovek. Prý se dávno změnily v prostředek financování terorizmu, nástroj korupce a obsluhy stínové ekonomiky. Tento argument, mimochodem, byl svého času v USA užíván k ukončení emise bankovek o nominálu vyšším než 100 USD. Do roku 1945 byly tisknuty bankovky o nominálu 500, 1.000, 10.000 a 100.000 dolarů. V roce 1969 byly definitivně z oběhu staženy. Intelektuálním centrem, organizujícím kampaň proti stodolarovkám, se stala Harvardská univerzita. Nejznámějším bojovníkem se v této věci stal bývalý ministr financí USA Larry Summers.
2. Existují vážné obavy, že může začít znehodnocení americké měny. Donald Trump otevřeně prohlásil, že k oživení hospodářství je potřeba slabý dolar, který zvýší konkurenceschopnost Ameriky. Pokud zítra dolar USA zlevní, tak to znehodnotí akumulaci dolarů v jakékoli formě – jak hotovostní, tak bezhotovostní.
3. Dluhy Ameriky rychle rostou. Na konci října 2019 překročil státní dluh USA 23 bil. USD. Kromě toho jsou ale ještě dluhy bankovního sektoru, nefinančních korporací a sektoru domácností. Celkem více než 70 bilionů dolarů! Jen náklady na obsluhu tohoto dluhu se odhadují v ekvivalentu $\frac{1}{4}$ amerického HDP. Takže podle názoru řady expertů, se jedním ze způsobů vymanění USA z dluhové pasti může stát prudké znehodnocení dolaru USA. Pak by se stodolarovky změnil v makulaturu.

Nicméně, poptávka po nich nadále roste. Znovu zdůrazňuji, že jde především o poptávku ze strany jiných zemí, a zvláště těch, kde kurz peněžních jednotek poskakuje, nebo kde národní měny mají stabilní tendenci ke znehodnocení. Hlavními zeměmi, do nichž odtéká a kde přistává dolarová hotovost jsou: Rusko, Čína, Argentina, Jižní Korea, Turecko... Na prvním místě v nahromaděné dolarové masě je tedy Rusko.

Expert FCP Financial Management odhaduje množství amerických bankovek v rukou Rusů na 35-40 miliard USD. To je ale velmi skromný odhad. Už v letech 2006-2010 se podle hodnocení ministerstva financí USA nacházela v Rusku dolarová hotovost ve výši cca 80 miliard.

Podle mých osobních odhadů dosáhla počátkem roku 2019 veškerá zahraniční hotová měna v Rusku 84 mld. USD, z nichž přinejmenším 70 mld. USD připadlo na stodolarové bankovky. A hotovost rublová k 1. lednu 2019 představovala 9.939 mld. USD (podle oficiálního kurzu je to 143 mld. USD).

Takže v celkové peněžní masě RF (hotovost v rublech + zahraniční měně) připadlo na zahraniční měnu 37 %. A podíl stodolarovek dosáhl zhruba 30 %. Jinak řečeno, dolarová hotovost obsadila významnou část ruského peněžního trhu.

V souvislosti se vzpomínaným vystoupením amerického ministra financí kolem „zmizelých“ dolarů se začaly ozývat předpoklady, že USA záměrně prosazují hotový dolar po celém světě, aby v hodině „H“ ohlásily, že se v rukou cizinců nalézají falešné bankovky. Údajně je tedy pumpování stodolarovek do

světového finančního systému speciální operací prováděnou společně s Fedem, erárem USA a americkými tajnými službami.

Zdravím tě, ruble, je Nový rok! Jakkak ho ruská měna přivítá?...

Olej do ohně této diskuse přililo téma „vrtulníkových peněz“ debatované dnes v Rusku. Takové peníze se do oběhu mohou dostat jen jako falzifikáty. Pamatujeme si, jak v roce 2002 budoucí šéf Mezinárodního měnového fondu řekl že „...někdy, v podmínkách krize, může být vyhazování peněz z vrtulníku prospěšné v boji s deflací...“*) Díky tomuto výroku získal Bernanke přezdívku „Helicopter Ben“... Možná, že prokecl něco, co neměl říkat nahlas?

Hranice mezi skutečnými a falešnými dolary je velmi vratká, a vědí to ti, kdo dolarové bankovky „sbírají“...

*) *Srovnání inflace s vrtulníkem, rozhazujícím peníze z nebe, patří Miltonu Freedmanovi (1912-2006) – americkému nositeli Nobelovy ceny za ekonomii.*